

Coacina Redactorului

Cancelar'a Redactiunii

Strat'a tragatoriului (Lö-
vésztoza), Nr. 5.

Horisorele nefrancoate nu se vor
primi decata numzi de la corespun-
dintii regulari ai „Federationii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 fl. v.
Pre siese lune . . . 6 „
Pre anulu intregu . . . 12 „

Pentru inseratiune:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 „
„ 5 lune 16 „ = 16 „
„ 3 „ 8 „ = 8 „

Pentru inseratiune:

10 or. de linia, si 30 or. taos'a tim-
brale pentru fiesoc-oare publica-
tiune separatu. In loonlu deschiasu
30 or. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 12./24. aug., 1872.

Cu dorere trebuie să constatăm, că de câte ori luăm notiția despre cele ce se petrecu la noi în Ungari'a, totu de-un'a suntemu în neplacut'a pusetiune d'a n'ă poté înregistrá alta-ce decâtu numai abuzuri, arbitriu si despotismu în gradulu superlativu d'in partea domniloru situatiunii. Totu despre aceste avemu a relatá on. nostri cetitori si cu asta ocaziune, numai câtu că, mutando loco, de asta data ele se petrecu în Carlovitiu. Acésta metropola a serbiloru d'in Ungari'a fű dfilele trecute teatrulu unoru scene regretabile, cari de siguru voru remané nesterse în istori'a constituționalismului ungurescu. Congressulu besericescu serbescu se intruni adeca în 18. l. c., spre a alege patriarcu, voindu estu-modu a pune capetu sede-vacantie de 4 ani, în care se afla scaunulu patriarcalu serbescu, — dar' elu neci nu ajunse a fi deschissu formalu, ne cum se si fi potutu implini misiunea. Intre guvernulu ungurescu, respectivu între comissariulu lui, generalulu Mollinary, care petrecea în Petruvaradinu si asepta asid d'icundu în dosulu scenei desvoltarea lucrurilor, si între majoritatea deputatiloru congressului avu locu acelu conflictu seriosu, care atinge un'a d'in cestiuile cele mai vitale ale desvoltării Ungariei, si despre care vomu a vorbi cu acésta ocaziune. Pre cum se scie, la alegerele pentru congressu partia natiunale serbesca reesi în majoritate mare, si, se întielege, ea nu voiesce neci decâtu a primí de patriarcu pre archimandritulu Angieliciu, favoritul si masin'a guvernului ungurescu. Deci spre a impedeć investitura lui contra vointiei majorității congressului, partia natiunale decise în una conferintia prealabile a considerá de abrogatu statutulu care, în octroare provisoriu, inlesni a proclamá de capulu erarceli serbeaci si pre candidatulu minorității. Acésta conferintia, dupa ce puse a fara d'in valoare provisoriu-lu susu-mentiuat, acceptá unu statutu mai vechiu alu besericei serbesci, dupa care în congressu nu mai poté avé locu neci unu reprezentante alu guvernului ungurescu. Administratoarele patriarcatulu Stoicovicu notificá acésta generalulu Mollinary în Petruvaradinu. Acestu-a, care în calitatea sa de comissariu regescu pretinsese se fia adusu cu triumfu le congressu, raportá la Pest'a despre conduita „inimica“ a congressului, éra dlu Lónyay ordiná dissolverea lui. Acestea sunt, pre scurtu, evenimentele petrecute în Carlovitiu, si daca nu ne insielám, ele nu voru se insemne alta-ce decâtu preludiulu unoru complicári mari, de ora-ce partia natiunale serbesca, convinsa pre deplinu despre puterea ei numerica, nu va cede neci câtu e mai putienu d'in terrenulu ocupatu, si totu asid de putienu va poté inchiaia compromisse cu guvernulu, care staruiesce d'in tote poterile a-si implantá coltii chiaru si în sanctuariulu relegiunii, suprimendu apoi si pre acestu terrenu veri-ce miscare natiunale.

Vechi'a citadela turcésca si de presinte capitál'a principatulu Serbiei, Belgradulu serbá în 22. l. c. unu mare festinu natiunale. Inca cu lune mai nainte se vorbiá despre pregatiri grandeoase pentru acestu festinu, despre invitári cari fure tramise în tote partile, si Belgradulu se prepará cu septemane mai înainte, pentru cá se serbeze câtu mai solennu marea serbatoare natiunale. În care principele Milan primesce domnirea a supr'a Serbiei si a poporului serbescu. Acésta bucnria a poporului serbescu e rectificata pre deplinu. Candu principele Michaiu Obrenovicu si respirá viet'a, în 10. iuniu 1868, sub pumnarii assassinatoriloru, toti serbii fure cuprinsi de dorere si consternatiune, si se temeá cu totu dreptulu, cá fractiunii, care a platitu pumnarii assassinatoriloru, i va succede a conturbá ordinea interna, stabilita cu multa labore de principele Michaiu. Aceste temeri orribile inse nu s'au indeplinitu; pre assassinatori, auctori si complici i ajunse una pedepsa severa, ba chiaru infioratoria. Totu cu acea energia, cu carea s'a pedepsitu crim'a, s'au continuatu si reformele introduse de principele assassinatu. Scupoin'a con-

chiamata fara amenare proclamá de principe pre ultimulu Obrenovicu, pre atunci abié de 12 ani, si institul una regintia, ai carei membri si-au implinitu misiunea cu consciintia si energia.

Mari sperantie sunt legate de tenerulu principe, care în 22. l. c. implini anulu 16. alu atátii sale. Ce e dreptu, elu inca n'a facutu nemic'a, prin ce s'aru poté rectificá amorea supusiloru sei cãtra elu, dar' cu atátu mai mari si mai maretie sunt meritele, ce si le-au cascigatu dinasti'a sa pentru Serbi'a; ba se pote díce cu totu dreptulu, cá protoparintele casei Obrenovicu, Milosiu, e barbatulu carui-a are Serbi'a d'a-i multiumi nedependintia sa de asta-di. Abié sunt 56 de ani, de candu Milosiu, pãna ací unu tieranu simplu, inaltia, în duminec'a floriloru an. 1815, flamur'a revolutiunii contra turciloru. De-si poporulu serbescu n'a fostu uitatu inca ranele, ce i-a infiptu una revolutiune suprimata cu pucinu mai înainte, urmá totu-si cu insufletire noului apellu d'a reincepe lupt'a contra asupritoriloru sei. În acestu rebelu, caus'a Serbiei pareá de mai multe ori perduta, dar' vigorosulu Milosiu scid totu-de-un'a se inspire curagiu si insufletine compatriotiloru sei, pãna ce în fine Turci'a se vediu constrinsa nu numai d'a recunosece de principe pre conducatorulu rebelliloru, ci si a da Serbiei dreptutu d'a si regulá repotele interne, independinte de Constantinopole. În an. 1838 fundatorele Serbiei fű alungatu d'in tiera prin una revolutiune, dar' luptele de partita cari erupsesera, nu potura se nimicesca cu totulu semenatur'a plantatu de elu, si nu preste multu vocea poporului lu rechiamá éra pre tron. De-si monégulu de 80 ani, totu-si i succese în tempu scurtu a restabili ordinea si a pune capetu luptelor de partita.

Opera inceputa, inse neterminata, s'a continuatu cu succesu de succesele seu Michaiu, care si-a concentratu tote poterile între desvoltarea repotelor interne ale Serbiei. În 10. iuniu 1868 principele Michaiu cadid victim'a assassinatoriloru sei, dar' acésta morte repentina n'a schimbatu în nemic'a repotele interne ale tierii, cá ci regentia a condusu administrarea în spiretulu lui. În fine cu 22. l. c. se terminá si activitatea regentiei, si în acésta di tenerulu principe Milan, ajunsu la etate maiorena, primí guvernarea Serbiei prin una proclamatiunea cãtra poporulu serbescu, în carea promitte, cá va domni în spiritulu antecesorelui seu assassinatu.

Bucuresci, 2./14. august, 1872.

Societatea Academica Romana.

Membrii societatii acad. rom. în numeru d'a poté luá concluse valide (conformu statutelor) se aflau adunati în Bucuresci inea de la 1./13. august, diu'a inceputulu sesiunii, dar' acésta diua se petrece în toti anii fara a se tiené siedintia, mai multu cu conversári amicabili între membrii sositi d'in mari departári si osebite locuri, si cari numai una data într'unu annu se vedu unii pre altii. Dupa varie întrebári ce-si punu unii altoru-a despre starea lucrurilor d'in respectivele locuri si dupa atâtea responsuri mai multu séu mai pucinu multiumitorie, conversarea se trece, firesce, a supr'a agendelor societatii în sesiunea presente. Estu-annu antái'a-si data s'au intemplatú cá membrii se se affe în numeru de ajunsa la 1. aug. în Bucuresci, prin urmare siedintia plenaria s'a potutu tiené numai decâtu a dou'a di si membrii vediendu scurtimea sesiunii d'in estu-annu, se si apucara de lucru.

Siedintia I. de la 2./14. aug. 1872. la 1 ora d'in di.

Presenti: A. T. Laurianu, presied. I. Massimu, secr. gen., P. Poenariu, G. Baritiu, G. Sionu, A. Papiu-Ilarianu, A. V. Urechia, I. Hodosiu, I. Caragianu, A. Romanu, A. Odobescu, P. S. Aurelianu.

Presiedintele deschide sesiunea annului 1872, si totodata siedintia I. prin una espunere orale a activitatei delegatiunii academice, dupa ce secretariulu gener. n'a potutu inchia inca si presentá în scrisu reportulu său în asta privintia. D'in espunerea orale a presiedintelui membrii ieau canoscintia: cá s'a tiparitu a) 35 colle d'in dictionariulu limbei rom. b) commentarielu lui C. Iuliu Cesare (premiat

în an. tr.) c) statutele si regulamentele de pãna acum alle societatii, d) annalile sesiunii tr. e) „Descriptio Moldaviae“ (testulu origin.) de Cantemiru, care nu e inca gat'a. Mai departe, cá d'ntre membrii actuali SS. Par. Episc. Melchisedecu (de la Ismail) si-a datu demisiunea d'in caus'a debilitatii ochiloru, appromitte inse cá si pre viitoru, cá si în trecutu, va contribui dupa poteri spre ajutorarea societatii. Se comunica apoi cá D. Eudossiu H o r m u s a c h e primesce cu multumire numirea sa de membru allu societatii acad. rom. Remane a se face votarea secreta. Societatea insarcinasse delegatiunea cá se staruiesca la ministeriulu cultelor si instructiunii publice pentru localitatea necesaria academiei, cá-ce decandu s'a infintiatu acésta societate n'a avutu locu stabile, ci au fostu nevoita a se mutá d'intr'unu locu intr'altulu. Presiedintele impartesiesce resultatulu staruintelor delegatiunii, cá s'a datu în urma, definitivu, doue chilie mari spre acesta scopu în planulu de josu allu palatiulu universitatii. Spune mai departe cá staruintele la acelu-a-si ministeriu d'a se essoperá refunderea si respectivu reasemnarea celloru 10 mii de lei subtrasi d'in subventiunea statului, n'avura fericirea d'a fi coronate de successulu doritu, pentru cá ministrulu cultelor si instr. publ. au recusatu se primesca insarcinarea d'a face propunerea în consiliulu ministeriale si la camera, ne avendu sperarea, precum dícea, d'a i-se primi propunerea. Presied. spune cá de la toti membrii onorari esteri, alesii în sess. tr., s'au primitu responsurile de primiro, dar' de la cei d'iu Bucuresci numai (!) de la D. Const. Cretulescu. Areta apoi cá venerabil. Preutu D. Protosincelu R a d e a n u, de la Socol'a, au offeritu 400 galbeni pentru fondulu societatii academice rom. cu conditiunea, cá pãna va fi în vietia se traga insu-si veniturile de la acestu capitalu. Venerab. Donatoru au primitu inse conditiunea ce delegatiunea i-au pusu în oblietatiuni domoniali, tagandu nresce Donatoriulu veniturile (8%) dupa capitalulu intregu. Acésta impartesire imbucuratoria se primi cu viua multumire si acclamatiuni unanime, cu atátu mai vertosu, cá-ci este primulu actu de donatiune de la intensiarea societatii prin donatiunile fericitulu E. Z a p p a si a marelui principe rom. Alessandru-Ionu I. Presied. aréta inca generosulu offertu allu Venerab. membru P. Poenariu, care diurnele salle „cá membru allu delegatiunii“ le dá pentru a se cumperá mobiliariu bibliotecaei. Se primesce assemene ca viua multumire. În fine Presied. aréta cá manuscripte au intratu cu totulu 17., si invita pre membrii societ. cá se purceda numai decâtu la alegerea comisiunii pentru cercetarea manuscriptelor intrate la concursu.

A. O d o b e s c u cere cá reportulu, de e gat'a, se se cetesca, remanendu socotelele (bugetulu) pentru tempulu candu se voru poté presentá.

I. M a s s i m u (secr. g.) Delegatiunea nu are d'a propune adunári decâtu numai socotelele si manuscriptele; cellea, se voru propune indata ce voru fi gat'a tabellele, ceste sunt 17, si a nume 4 traductiuni d'in Cicerone, 5 d'in Sallustiu, 3 d'in Titu Liviu, 1 Polibiu, 3 Plutarchu si 1 Dione Cassiu. NB. Pentru Dionisiu d'in Alicarnassu n'au intratu la concursu neci una traductiune. Celelalte parti d'in reportu le-au impartesitu D. Presied.

A. P a p i u - I l a r i a n u inca insiste a se ceti reportulu în scrisu, a fara de cellu financiaru, inse despre tote celalalte lucrári alle delegatiunii.

A. T. L a u r i a n u: Cestiunile de bugetu sunt importante pentru nefericitele reduceri. Pre ann. 1873 subventiunea s'a votatu éra, de camera, numai cu 10 mii lei n. Cercetarea, desbateru si votarea bugetului este a se face în primele dílle alle sesiunii, pentru cá — observa presiedintele — nu scimu cáta suma ni stá la despositiune, etc. Pentru venirea membriloru au fostu preliminaru si votati 2873 l. n., acésta suma inse nu s'a respunsu inca, tota, prin urmare ne fiindu acesta parte a bugetului descursata, se se amane reportulu a supr'a bugetului de pre'an. tr. pãna se voru inchia tote socotelele, ceea ce în câte-va dílle are se se face. [Adunarea se invoiesce.]

A. O d o b e s c u cere a se numi comisiunile pentru cercetarea manuscriptelor intrate. Se incinge discussiunea asupr'a acestui obiectu. Unii voru 2 comisiuni, un'a pentru auctori latini, alt'a pentru greci, éra altii propunu 3 comiss. dupa numerulu manuscriptelor, spre a se usiorá censurarea. În fine se primesce cu majoritate de voturi a se numi un'a d'in 10 membri. Mai nainte inse, la declaratiunea Dlui Ios. Hodosiu, cá estu-annu ne potendu assiste decâtu numai pãua la 15/27 aug. la sesiune, nu se pote insarciná cu agendele secretariului ad hoc, adunarea mul-

tiindu-i pentru ostenelele puse in cursu de mai mult ani, invita pre membrulu I. Caragianu a primii d'insulu sarcin'a de secreturiu ad hoc pentru această sesiune; după ce D. Caragianu declară că defere votului adunării, această constituindu-se in sectiune filologica alege membrii comisiunii censorio: Poenariu, Sionu, Baritiu, Massimo, Caragianu, Hodosiu, Papiu, Odobescu, Romanu, Urechia. D. Poenariu este acclamatu presedinte comisiunii, carea apoi, spre usiorarea lucrării se subimparte de după materia in trei subcomisiuni, și a nume pentru Cicerone: Baritiu, Odobescu, Urechia, Papiu, Hodosiu, Romanu; pentru Sallustiu: Massimo, Hodosiu, Baritiu, Romanu, Papiu, Sionu; pentru Titu Liviu: Urechia, Romanu, Hodosiu, Massimo; pentru Plutarchu: Poenariu, Caragianu, Sionu, Odobescu; pentru Polibiu și Dion Cassiu: Poenariu, Massimo, Caragianu, Sionu. Terminându-se alegerile și impartindu-se manuscrisurile, ședința plenaria se continua facundu-se votare secreta pentru D. Eudossiu Hormusache. Resultatulul fii 12 voturi, adeca unanimitate. (Acclamatuni „sè traiesca!“) Se trece in processulu verbale și se decide ca D. Hormusache sè fia incunoscutiatu immediatu prin telegrafu. — Ședința se redica la 5 ore.

Cuventulu de deschidere

alu dlui presedinte alu Asociatiunei
Ladislau Basiliu Poppu, cetitu cu ocașionea adunării generale dela Sabesiu, țienuta in 5-6 aug. 1872.

Stralucita adunare!

Me sentiu fericitu, ddloru, candu a patr'a ora amu onere a cuprinde scaunulu presidiale spre a conduce afacerile adunării gen. a Asoc. pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu! Multu amu regretatu dd., că in anulu trecut nu mi-a ertatu starea sanetăței sè potu luă parte la adunarea gen. d'in Fagarasiu, prim'a ora că presedinte realesu; dar' de trei ori me sentiu fericitu asta-di, candu am ocașione a me convinge, că d'in partea p. o. membrii ai Asoc. trans. intruniti aici in părțile meridionali ale patriei cu acelea-si simțieminte de simpatia și bucuria sum intempnatu, cu cari m'au intempnatu fratii nostri membri ai Asociatiunei d'in părțile patriei nordice in anulu 1870, realegandu-me de presedinte alu Asociatiunei!

Me sentiu prè felice dd., candu vediu cătu de tare s'a latitu și s'a intaritu simpatia cătra institutul, a carui prestanta sum. cătra Asociatiunea trans. etc. — nu numai la barbati natiunei nostre, ci și la seculu celu frumosu! pentru-că ce insemneza alt'a dd.! Cunun'a această frumoșă de dame romane, cari ni in frumsetiedia adunarea nostra și i redica splendorea ei prin prè placut'a și simpatia loru presentia, decătu că damele romane inca se interesăza de progresarea Asociatiunei nostre, de promovarea scopurilor ei, — ele sunt demnele urmatorie ale femeii romane, ele acurgu acolo unde, sunt barbati, fratii și parintii loru intruniti spre inaintarea scopurilor publice; ubi tu Cajus ibi ego Caju!

Damele romane si-implinescu cu scumpetate oblegamintele impuse secului loru in pregiulu casei și a familiei, inse nu si-uita nici de afacerile publice, ei acurgu spre a ne animă pre noi barbati, si spre a redică splendorea și valoarea lucrărilor nostre prin presentia loru!

Sè nu crèda cine-va, că numai curiositatea a adusu pre damele nostre la acestu locu, nu dd., de siguru nu, ci simpatia și iubirea cu care imbracisieză d'inselu intreprinderile nostre salutari, — și această ni da garantia, că Asociatiunea nostra va prosperă!

Diece ani s'au implenit dd. in 5 novembre 1861, de candu s'a constituitu Asociatiunea nostra, — unu siru de ani destulu de frumosu pentru că d'in cele ce s'au petrecutu in acei ani se ni potemu face o icona chiara atātu despre trecutul, cătu și despre venitorulu Asociatiunei nostre!

De-si cu ocașionea adunarilor gen. in totu anulu s'a facutu raportu preste cele ce s'au petrecutu in decursulu fia-carui anu — de-si tote aceste raporturi se afla tiparite mai antaiu in actele adunarilor gen. — er' dela intemeierea foiei Asoc. in „Transilvania“, prin urmare ori si cine ar' dor'i a conosce progresulu și rezultatele Asociatiunei nostre in decursulu acestoru 10 ani și mai bine, ar' potè-o face acest'a cetindu protocoalele adunarilor gen. și a ședințelor comitetului Asociatiunei! totu-si fiindu-că, — precum s'au esprimat unii membri ai Asociatiunei in adunarea gen. dela Alb'a-Iuli'a și in cea dela Fagarasiu — acele protocoale, resp. foia Asociatiunei, in care se afla tiparite acele protocoale, dorere! nu se prè citescu, de o parte, era de alt'a pentru că d'in o asiè massa de protocoale totu-si ar' fi greu, si ar' costă multa ostenelela — la care pucini voru ave voia a se supune — ar' costă multa ostenelela d'in a-si scote d'in ele o icona chiara a rezultatelor produse prin Asociatiunea nostra intru promovarea scopurilor, cari si-li-a propusu, — credu că nu voiu intreprinde lucru superfluu, nici voiu abusă de patientia stralucitei adunării gen., daca pre scurtu, asiè dicundu in summis apicibus, voiu enumeră și descrie rezultatele Asociatiunei nostre in decursulu celor 10 ani, adeca dela constituirea ei in 4. nov. 1861 până in octobru 1871.

A fostu dd.! o idea forte fericita și salutaria a intemeia Asociatiunea pentru lit. și cult. pop. rom. și barbati, cari ne au destepat, cari au alergatu și esoperatu in fințierea acestei Asociatiuni și-au facutu merite nestergibile pentru natiune!

Că icon'a, ce amu se vi o presenteza dd. despre activitatea Asociatiunei, sè fia mai chiara, voiu sè atingu inainte de tote partea financiaria, care e fundamentulu edificiiului, ce-si a propusu Asociatiunea a lu redică, — voiu trece apoi la dispușetiunile și mesurile ce a luat Asociatiunea intru promovarea scopurilor ei, și, in fine, voiu enumeră productele literare că efflusu alu activității membrilor Asociatiunei!

Cu căta simpatia și zelu a fostu imbracisiată Asociatiunea de cătra inteligentia romana se pote vedè de acolo, că indatu la constituirea Asociatiunei, in 5. nov. 1861, intr'o di s'au subscrisu și adunatu o suma respectabile de 7040 fl. v. a.

Capitalulu acestu-a de 7040 fl. a crescutu până la adunarea generale d'in Brasiovu 1862 la 11.000 fl., până la cea d'in Blasiu 1863 parte mare cu ocașionea și după adunarea dela Brasiovu la 20.500 fl., dela adunarea d'in Blasiu până la cea d'in Alb'a-Iuli'a 1866 abie s'a urcatu capitalulu la 24.300 fl., până la adunarea gen. d'in Clusiu 1867 la 28.100 fl., până la cea d'in Gherla 1868 la 30.000 fl., până la cea d'in Siomeu-a-Mare 1869 la 40.300 fl. și până la cea d'in Naseudu 1870 la 43.800 fl. v. a., până la adunarea gen. d'in Fagarasiu 1871, cea mai mare parte d'in maritimose oferte ale locuitorilor d'in districtulu Naseudului (7000 fl.) s'a urcatu fondulu Asociatiunei la 52.300 fl., la cari adaugandu-se inca intratele până in octobru 1871, cu finea a loru 10 ani dela constituirea Asociatiunei, acest'a avea in proprietatea sa unu capitalu de 54.500 fl. v. a.

Erogatiunile cari s'au facutu pentru inaintarea scopurilor Asociatiunei precum și pentru suportarea șeselor cancelariei s'au urcatu la sum'a de 34.000 fl. v. a.

54.500 fl. capitalu și 34.000 erogate — facu o suma respectabile de 88.500 fl. v. a., care, daca nu s'ar fi infinitatu Asociatiunea, s'ar fi erogatu pote in partea cea mai mare pre lucruri desierte, pre lucruri a caroru dora nici urm'a nu li s'ar mai vedè asta-di.

Intru unu tempu devenise, ddloru, spriginirea Asociatiunei cu miduloșe materiali tare debile și neinsemnate, intru atāt'a, cătu cassariulu Asoc. fericitulu I. Broște, in raportulu seu cătra adunarea gen. dela Hatiegu in an. 1864 a fostu nevoitu sè observeze urmatoriele: „Avea fondulu (Asociat.) cresce prè incetu și corospende scopulu prè pucinu, asiè cătu luandu de base venitululu actualu currente — abie la vr'o 30 de ani vomu ajunge la unu capitalu de 50 de mii.“

O aparițiune memorabile, dd.! in viața Asociatiunei nostre! in anulu d'antaiu după in ființierea Asoc., candu gemeam inca sub absolutismu — acest'a a fostu cu mai multu zelu și caldura spriginita că in cei trei ani urmatori, candu ajunseze și natiunea romana a fi recunoscutu de membru alu legislatiunei și factoru intru asediarea și dirigerea destinelor patriei! — era după ce s'a introdusu pentru natiunea romana d'in nou absolutismulu, acuma natiunalu constitutiunile, și natiunea nostra fii desconsiderata, respinsa de pre tote terenel publico politice, — romanii era au acursu d'in tote părțile inca și cu mai mare zelu spre a spriginii Asociatiunea.

Se pare că geniulu bunu alu natiunei ne conduce si ni areta calea pre care avemu sè mergemu, că sè nu mai fimu totu jucari in manile stapaniloru, sè nu ne mai lasamu a fi considerati, tractati numai că lutulu in man'a olariulu! pre care lu frementa și folosesce cum i place, — ni aréta calea care este calea culturai. La cultura dd., la cultura, că asta-di numai acest'a ni mai pote dá potere!

(Va urmă.)

Caus'a romana la 1872.

(Fine.)

Al. LIII. Deosebita atentiune d'in partea romanilor si spriginire d'in partea poterei statului, merita cauzele romanilor d'in fundulu regiului si in specie ale scaunelor romane filiali a Salistei si Talmaciului si a țienutulu, Branului precum si a regimentulu I. rom. fostu de granitua, si adeca cu atātu mai vertos, cu cătu intréga natiune sasésca s'au aliatu asup'ra acestoru romanii si au statoritu si programu natiunalu sasescu la Mediasiu in 4-5 maiu 1872 in asta privintia; care programu atātu in ceea ce priveșce regularea municipala ce se astépta in diet'a proxima, cătu si caus'a Talmaciului — Saliste — Branu, este unu atacu in contr'a esintintei celor 250 mii romanii d'in fundulu regiului, de cătra cei 130-150 mii sasi, atātu natiunalitatea romaniloru cătu si natur'a fundului regiului, carea „diversitatem iurum escludii“, nu sufere numiri in legi: că țiera si municipii „sasescu“, universitate si avere natiunală „sasésca“ etc. nici esclusivitate de drepturi si libertăți si privilegii numai pre partea natiunei sasesci. Cu atātu mai putie.u se pote restringe dreptulu de reprezentatiune alu poporului d'in fundulu regiului prin voturi virile seu vre-unu censu, avere si

fundurile, ce le numescu sasi „nationali sasesci“, la cari au contribuitu mai numai romanii, sunt proprietatea intregulu poporulu, alu fundulu regiului si sunt destinate pentru scolele acestu-a fără deosebire de natiunalitate seu confesiune, chiaru si prin orendueli mai inalte.

De unde urmăza, că si la universitatea fundulu regiului, carea administréza aceste averi, trebuie sè se respectede romanii in mesura drépta.

In legatura cu tote aceste stă caus'a Saliste — Talmaciului — Branu. Pre candu sasi pre aceste țienuturi impopulate, curatu romane, voiescu a le eschide dela fundulu regiului, cu slabirea elementulu romanu aci, pretindu ei pamenturile si regalele acestoru țienuturi ror ane că proprietate a natiunei sase, menita pentru radicarea culturai pangermane, si adeca, tote aceste pre bas'a unui titlu inventatu de urbanitate. Acést'a cauza atinge o insemnata parte a fostulu regimentulu rom. I. de granitua.

In privintia acestoru cestiuni — spre a fi aici scurti — indrumăm la memorandele scaunelor Saliste — Talmaciului, degi asternute dietei Ungariei in cari se desvolta pre largu insemnateza acestoru cauze si totoror romanilor d'in fundulu regiului.

Asemenea neindreptatitu se simte fostulu regimentulu romanu de granitua prin detragerea și retienerea acoloru averi și fonduri ale poporulu lui, care este proprietate a s'a și menita pentru progresulu in cultura a lui. Precum au satisfacutu regimulu in asta privintia regimentulu alu II. rom. de granitua [acum districtulu Naseudulu.] asemenea pote satisfacere I-ului regimentulu. Că-ci inse nu s'au intemplatu acest'a până acum, porta vina in o mare parte amesteculu natiunei sasesci in acést'a cauza.

Natiunea romana are de a se ingriji de interesele poporulu ei, precum in totulu, asiè si in părțile esentiale ale ei, unde obviniu interesele comune si factori insemnati pentru cultura, și prosperarea ei, că-ci corpulu nu se va potè desvoltá, daca membrii lui slabescu.

Al. LIV. Tote aceste mai susu insirate si motivate gravamine, ce au si asup'ra celoru-ialte legi speciali ale țierei, si mai cu séma asup'ra esecutiunii loru iniurintia simtibile, ne constringu de ale aduce la conoscentia regimulu si a legislatiunei țierei spre vindecare. Si fiindu că nici natiunea că atare nu are dreptulu d'a dá instructiune obligatore pentru ablegatii dietali alesi d'in sinulu ei, nici acesti-a, cari după lege au libertatea convingerei subiective, nu sunt deobligati d'a primi atari instructiuni, ci numai o detorintia morale d'a spriginii postulatele natiunei sale: asiè romanii ardeleni facundu deosebire intre caus'a s'a propria si intre positiunea ablegatiloru dietali, se vedu totu de odata constrensi că pre de-o parte sè presinte gravaminele natiunei inaintea poterei de statulu, prin impoterniciti si transmisii sei proprii, că in modulu convinciosu sè esopereze vindecarea loru, era pre de alta parte a recomendá si ablegatiloru dietali, că si d'in parte-li sè presenteze aceste gravamine in cas'a legislativa, si se conclura pentru implinirea dreptelor postulate ale romaniloru, cu aceea espresa reserva d'in partea natiunei, că incātu ablegatii dietali voru contribui pentru binele romaniloru, acesti-a li voru fi recunoscutori, era incātu ori nu li va stá in potere, ori s'aru abate dela dorintiele natiunei, natiunea romana nu va luă evictiune pentru faptele loru.

Noi facemu esentiale deosebire, de o parte intre natiunea romana că atare si reprezentantii seu mandatarii ei, de alta parte intre ablegatii alesi dietali de natiunalitate romana. Acei mandatarii alesi si impoterniciti prin natiune, in adunările ei si prin organele ei natiionali reprezentéza vointia natiunei esprimele in adunare natiunală si sunt strictu legati de program'a primita in adunare si de mandatulu ce li se da; era ablegatii dietali sunt alesi poporulu seu cerculu respectivu de alegatori pre bas'a caterei-a legi electorale, si potu fi alesi de cătra mai multe natiunalitati, ei reprezentéda pre alesi loru si potu spriginii o-i-ce cauze, fara a fi legati de vre-o instructiune seu mandatulu, acesti-a sunt numai moralmente legati de programulu natiunei romane că romani, si incātu ei voru lucră conformu acelui-a, natiunea eo ipso recunosce lucrările loru, altu-cum ei nu pota deoblegá pre natiune. De aci urmăza că cestiune alegerei si participarea la alegeri d'in partea romaniloru, pre bas'a legii sustatore nu involve caus'a natiunală si nu se potu confundá cu acést'a nici potu ce-va derogá acestei-a, ci aceea participare pote si trebuie sè se faca neconditionatu si de cătra romanii in interesulu loru, si adeca in impregiurările triste de facia, spre a sustiené miscarea politica in poporulu romanu, spre a legá pre alegatorii romanii de inteligentia loru, spre a paralisi incātu se pote stricatiunile ce potu obveni cauzei nationale d'in părțile contrarie.

Fiindu-că in statulu constitutiunile tote postulatele natiunei in forma legala, se potu decide si aduce numai in parlamentulu, de cătra deputatii alesi, apoi participarea la alegere este la romanii necesaria cu deosebire pentru acestu scopu, si deputatii romanii — multi putieni — voru fi că romanii moralmente datori a aduce aceste postulate, si a le spriginii in diet'a Ungariei. mai inainte de tote, fara inse că prin alte afaceri ale loru seu prin succesulu cauzei nationale sè pota deveni asta cauza periclitata; că-ci in casulu d'in urma natiunea romana este resoluta, că si până acum asiè de aci inainte a continuá lupt'a natiională pre cale activa si legala.

Al. LV. Suntăm de firma credință, că poterea statului devenită acum în posesiune normală, — ce i face posibil de a studia caus'a română cu atenție mai meritorie, dându-i-se și prin această expoziție informațiunile mai detaliată, nu va fi neapărată de a satisface dreptelor domniei a romanilor ardeleni, cu atât mai verosimil, cu câtă și accesi-ori, vedându-și intemperiarea d'în partea ei, sunt gata de a aplană după potința calea de întelnire.

Al. LVI. Statul nu va poté ignora gravaminele și postulatele unei populațiuni asié de considerabile, cum sunt romanii de sub coron'a Ungariei, carei-a totu-de-un'a i-au fost credincioși spriginitori, dacă si-duce aminte, că potu fi și sunt și timpuri, în care avându lipsa de spriginul acestei națiuni, această să nu purcâda numai d'în detoriata legală de supuși, ci și d'în entuziasmul recunoscintei și mai multă d'în simțiu lui unor membri indestulati și patrioti ai statului comunu.

D'în tote aceste considerantii recunoscem că romanii ardeleni adunati în conferința loră generală, a concludé următoarele:

1. În casu cându congresul s'aru tiené înainte de alegeri a indemnă pre romanii cei indreptătiți la alegere, să participe la alegerea ablegatilor pentru diet'a conchiama la 1 septembrie a. c. și de a alege după potința — pretotindeni de ablegati pre acei barbati d'în sinulu seu, cari atâtu prin esperința loră politică, câtu și prin pozițiunea loră independentă sunt mai apti de a aperi aceste gravamine și postulate naționale înaintea legislației, éra în casu cându congresul se va tiené după alegeri, a deobligă moralmente că ablegatii romani, să substérna în forma convincioasă că proiectu de resoluție de aceste gravamine în dieta pre care tratându-o după formele prescise prin ordinea-afacerilor dietali, să caute de a le aduce la valoare; această recomandare se face cu aceea espreșă rezervă, că încatu le va aperi și le va aduce la valoare, națianca li va fi recunoscătoare, încatu nu inse ea nu va luă evicțiune pentru faptele lor.

2. Conferința în fine alegându d'în sinulu seu o deputație ad hoc statore d'în ambii Metropoliti și că conducatori, și d'în 10—15 barbati distincți, cari în solidaritate să presentide aceste gravamine și postulate atâtu domniitorului în forma convincioasă de preamilită rugare, câtu și ministeriului în forma de memorandum cu acea impotencire, că, intrându în pertractare cu regimulu și cu capacitățile d'în diet'a viitoare, să caute calea și modulu celu mai potrivitu pentru vindecarea și respectiva pentru aducerea loră la valoare.

3. În fine conferința reintregese comitetulu permanentă alu națiunii, pentru presentarea acestei-a în tote cauzele ei pre timpul cându conferința generală nu o adunată.

Sabiu 7/19 maiu, 1872.

Comitetulu conferinței naționale
române tiență la Sabiu în
5-6 maiu a. c.

Comitatulu Satu-Mariu, 15. aug. 1872.

Alegerea deputatului dietal în cerculu electoralu alu Baiet-Mare s'au tienutu în 3. și 4. aug. — Candidatul partiei guvernamentale Stoll éra și reușîvingtoriu cu caderea candidatului opoziționalu Teleki Géza. — Precum în lungulu și latalu tierăi, asié și aici n'au lipsitu corumperele cu bani și beutura, presiune în modulu celu mai neomonus prin organele oficiose, că-ci votisanti au fostu petrecuti prin panduri, și padfiți d'și noptă în Baiet-Mare, că nu cum-va să tréca în castrele opozițiunii. — Fiii lui Israelu au escellatu întru cortesia, și corumpere. Noptea amblau pre sate, cumperandu cu bani și beutura votisanti pre sém'a lui Stoll, dicundu către romani: „tieneti cu drépt'a, că și Christosu în ceru siede de a drépt'a lui Ddieu“, și alte de acestu telu. Thoma Ianko încă n'a lipsitu d'în loculu alegerii, pentru că cu burdufulu celu mare să influințiede.

Votisarea éra să fie secreta, inse ministeriulu a nimicitu conclusulu comitetulu centralu adus în asta privință, declarându în termi categorici, că decum-va comitetulu centralu nu se va supune vointiei ministeriului, va tramite commissariu regescu, s. a.

Cu asta dată vinu a da contra-respunsu și Dlu protopopu Stefanu Biltiu în Baiet-Mare la deslucirile facute de domni'a sa în Nr. 80 alu „Federatiunii“ facia cu corespondință mea d'în Nr. 69 alu acestui diurnal.

Dlu protopopu Biltiu îndata la începutulu deslucirilor dice: că este falsă și nefundată asertiunea, că partit'a stangă l'aru fi provocatu pre domni'a sa, și pre dlu protopopu Szabó, că să pasiesca cu unu candidat romaniu pentru cerculu electoralu alu Baiet-Mare, s. a.

Pentru adevéru celoru scrise de mine, am onore, Dle Redactoru! a produce dechiaratiunea de sub /. dată de capii partiei stange d'în numitul cercu. Binevoiesca pre temeiulu acelei-a a convinge pre Dlu Biltiu, cum-că cele ce le-am scrisu, nu contienu de câtu purulu adevéru, și faptele complinite, — că-ci a amintî nu mi-a fostu neci cându panca — și prin urmare deslucirile date de Dlu Biltiu sunt negatiuni

simple, socotind, că estu-modu va rousi să scape de impunțiunea meritata.*)

Dice Dlu Biltiu, că una asemenea provocare neci ca a acceptatu dela magiari, si ar' fi si rusiatoria pentru noi romanii. — Rusine ici, rusine colc, dara ast'a s'a intemplat de-o-cam-data, precum d'în documentulu produsu este invederatu.

Calcululu, ce ti lai facutu Dle protopope cu privire la nereusirea cu unu candidat romaniu, este amagitoriu; că-ci trebuie să distingemu, cându insi-si capii vre-unei partite se oferescu pentru spriginirea unui romanu, si între acea, cându noi romanii amu fi provocatu pre magiari, că să spriginesca pre unu candidat romaniu.

Ce merite are Dlu Stoll facia cu cât-va comune d'în fiscalitate, și care este motivulu alipirei duiei tale către acelu-a-si? este tréb'a dn'eii tale. Si ce ar' fi facutu Teleki, decum-va éra alesu? ni va aréti viitoriulu.

Cum-că ide'a despre episcopi'a de la Bai-Mare a existatu de multu, forte bine sci, inse cum-că ve bateti capulu și adi după această idee, nu o poti negă, de-si dn'a ta te aréti indestulitu cu episcopi'a de la Gherla. Altu-cum se me credi, că eu încă asi dorî d'în tota anim'a unu asié ce-va, inse nu d'în ura către ardeleni — precum facu unii — ci d'în puutu de vedere a guvernării, că-ci dieces'a Gherlei fiindu pră ampla, greutatea s'ar impartî, romanii aru avé mai multi demnitari besericesci, și eu, de-si esci insuratu Dle protopope, bucurosu te-asiu vedé figurandu între canonici, de-ora-ce forte bine te pricepi la desluciri, și asi avé în domni'a ta unu patronu generosu!

La reflexiunea, că de ce am scrisu anotimulu, numai atât'a ti-respundu: voiescu pre langa tota marturisirea adevéru — precum totu-de-a-un'a de unu sfru lungu de ani — a incungirá ur'a personală, că-ci pre langa totu principulu adoptatu de carturari: „se fi amicu persoanei și inimicu causei“, jace în debilitatea nostra omenesca a întorece acelu principiu, și a imbracă odiositatea, pre langa aceea, să me credi, Dle protopope, că me ferescu de a fi acusat și de marire desiarta! Pre langa tote acestea remanemu omeni buni, și remanu credinciosu frate.

V e s p e.

D'în tractulu Losiardului, în aug. 1872.

În timpul modernu pre la noi dacă unu invetiatoriu si-dă opiniunea la cea ce taia în stér'a sa, e consideratu d'în partea domnilor preoti de semi-doctu, arogantu, calumniatoriu, etc. De aci se pote vedé, că în unii domni preoti egoismulu e desvoltatu în gradu superlativu, că-ci pre ori ce individuu, care nu se tiene de cast'a preotiésca, — mai alesu dacă descopere indiferentismulu celu au Dloru facia cu instructiunea poporulu — lu considera de „semi-doctu“, fără a recunosece, că acestu predicatu se pote atribuí mai nimeritu dlui G. Puscariu, autoriulu reflexiuniloru d'în nru 27 alu „Fed.“ a. c., cari nu contienu neci unu adevéru.

Dacă unu invetiatoriu nu i-s'ar concede a aréti pedecel care le intempera în totu momentul pre carier'a cea coltiuroasă a instructiunii, eu de siguru nu apucăm pén'a spre a descrie în ce modu progresédia instructiunea prin acestu tractu.

Se scie, că numai unu poporu cultu și bineeducatu pote sperá la unu venitoriu mai ferice, deci vedindu eu că pre la noi poporulu romanu face progressulu racului în această privință, d'în cauza că calauzii sei se interesédia forte pucin de cultur'a acestui-a — me vediu silitu a aréti unde jace caus'a acestui réu

Pentru această audacia Dlu S. Bocsi'a, protopopu în tractulu Losiardului, suflocandu-se cu o multime de argumente false, cërca a demintî cele publicate de mine în Nru 14. alu acestui diurnal, dicundu, că: scolele d'în tractulu Domniei sale sunt prevédute cu recuisitele necesare la invetiamentu, salele de instruire corespundu legiloru, etc. Forte masiu bucurá, dacă ar' fi asié pre cum dice Dlu protopopu, inse „propria laus ordét“, dice unu proverbii.

Te rogu de pacientia, Dle protopope, că să-ti spunu cum stă lucrulu în realitate. În Iclodu podulu edificiului scolei — care Dta dice că e „reparatu“ — pre mai multe locuri e spartu și astupatu cu straie parasite.

Acéșt'a s'ar mai poté trece cu vederea, inse conditiunea mai esentială la progresarea invetiamentulu e, că pruncii să frecventede orele de propunere regulatu, și scol'a să fie prevéduta cu instrumentele necesare. Aici d'în doué sute de prunci obligati frecuentá scol'a abie a frecuentédia 20—25; érá în scola afaa de vre-o cât-va tabelă de cetitu, doué mape și o tabla mica de scrisu, nu se afla alte recuisite, precum: globu terestru, map'a imperiului și a Europei, masina de calculatu, tablele pentru istori'a naturale, etc., cari sunt forte de lipsa, că-ci fără acestea nu si-potu face prunculu intipuire chiara despre cele ce i-se propunu în scola.

În Teulțiu se afla scol'a cea mai reu prevéduta decâtu tote celelalte d'în tractu. Sal'a de instruire sém'ena cu unu bordiú micu, acoperementulu pre mai multe locuri e spartu și plo'a strebate în scola, prunci numai câte 4—5

*) D'în dechiaratiunea alaturată, pre care spatiulu nu ne erta a o reproduce întreaga, se vede apriatu, că întru adevéru on. dnu protopop. Stef. Biltiu a fostu provocatu de capii partiei stange, Turman Oliver și Iosifu Bay, că să pasiesca cu unu candidat romaniu pentru cerc. elect. alu Baiet-Mare.

frecuentédia scol'a. Că onor. cetitori să-si pota imaginá pentru ce am disu în unu artículu alu meu că „conspicetele de neglegere, cari le tramitemu regulatu la finea fie-cărui lune la oficiulu protopopescu, au urmări daunose pentru noi,“ fie-mi permis a amintî unu casu, care va chiarificá lucrulu. În anulu 1871, în această comuna a fostu unu invetiatoriu dotatu cu tote insusirile ce se receru la unu invetiatoriu; pre acestu-a Dlu preotu l'a acusat, eu ne dreptulu, în mai multe ronduri la protopopiatu, și acéșt'a o au facutu numai d'în invidia pentru că respectivulu a aréttatu în conspicatele de neglegere caus'a cea adevérată pentru ce prunculu Dsale a neglesu scol'a.

În Stoian'a scol'a e numai cu o chilia, și nu sci de unde D. protopopu afla doué! Sal'a de instruire nu e prevéduta cu recuisitele necesare și scaunele cu recuisitele necesare și scaunele sunt mai disordinate decâtu în birtu. Caus'a frecuentării atâtu de neregulate a scolei d'în partea pruncilor e D. preotu, carele în locu de a silf pre prunci și a convinge pre parentii despre folosulu scolei, pierde timpul portandu procese, cari totu-de-un'a au rezultat nefavoritoriu pentru bietulu tieranu, d'în a carui spinare D. preotu, — pentru că să-si capete spesele ce completu unui advocatu de mamaliga că Dsa — sugé câtu una sută de florini, ba încă și mai multu.

În Teoculu-de-susu, unde D. protopopu dice că „s'a capetatu casa scolara cu doué incaperi“, nece nu se afla scola, că-ci pentru cas'a, carea de presentu servesce de scola, se pl:tesce chiria pre fie-care anu, și atâtu e de mica, încatu neci că se pote numi scola, ci mai bine coliba; érá celele unu-spre-doué bucăti de pamentu și cas'a cu doué incaperi, cari dice ca sunt „fondu estravilanu“ scolasticu, le-a testatu unu omu care nu avuse prunci, inse pre sém'a besericeii, și încă asié, că până cându va traf consortá d'în sulu, să le folosésca ea, érá comuna să plátésca contributiunea și să suporte tote dările, și numai după mortea acelei-a să devina în posesiunea besericeii. E de notatu, că vedu'a repausatulu e încă teneră, și dacă aceea va traf numai vre-o doué dieci de ani de aci înainte — ce e posibilu — atunci contributiunea, greutățile comitatense, ce trebe să le implenésca comun'a, voru suf la o sumă multu mai considerabilă decâtu ar' ajunge acele bucăti de pamentu și cas'a, estu-modu în locu de a se meliorá fondulu besericeii se nimicesca. Apoi Dle protopope! dacă lucrati atâtu de intieptiesce în caus'a scolara și besericesca, baremu nu strigati în lumea largă că desvoltati forte mare activitate pre terenulu scolasticu, ci mai bine aréttati prin faptele acéșt'a, și apoi laud'a de siguru încă va urmá.

La Teoculu-de-susu e aliatu și Teoculu-de-josu, cari ambele formida o statiune. Aici mai înainte érá în usu că invetiatoriulu să instruce pruncii înainte de media-di în o comuna, érá după media-di în cealaltă; inse în anulu 1870 fiindu numitu de invetiatoriu unu vechiu amicu alu meu, pre carele D. protopopu-lu provocase în scrisu că să nu urmedie datin'a antecesoriloru sei, ci să remana în Teoculu-de-susu, că-ci Dsa va silf că poporulu să-si tramita pruncii acolo la scola. Dar' ce să vedi? Poporulu nu si-a tramisu pruncii la scola, și pentru aceea nece nu a datu amiculu meu salariulu numai de diumetate. Trece unu anu decandu amiculu meu se roga că să-i scota salariulu, inse nimicu nu i-a respunsu, mi-se pare că nici acum'a nu a capetatu salariulu ce-i comete. Vedi, Dle protopope, cum patronedi Dta pre sermani invetiatori?

Defectele susu enumerate de o parte provinu d'în indiferentismulu Dloru preoti, érá de alta parte caus'a acestor'a e D. protopopu, carele, de-si noi i tramitemu regulatu conspicatele de neglegere, totu-si nu pasiesca cu resolutiunea receruta, că-ci aceste nu le tramite la judele procesuale spre a pedepsi pre cei renitenti. De cându esfe artícululu meu în Nru. 14. alu „Fed.“ a tramisu conspictulu de neglegere de la scol'a d'în Iclodu la judele procesuale, carele a dictatu o muletă anumita de bani pre parentii cei nepasatori către scola, inse aceea nu s'a scosu neci de diumetate.

Cum de nu te sfiesci, Dle protopope, cându dice că eu pre invetiatoriulu d'în Stoian'a „I'am poreclitu“ de neclificatu? Dta scii forte bine, numai nu vrei a recunosece, că acelu invetiatoriu, fiindu eliminatu d'în a trei'a clasă normală d'în Nasedu, prin trandavi'a sa a pierdu si pucin'a scientia ce posedea: érá de vre-o 4—5 ani decandu orbeca că prin labirintu pre carier'a invetiatorésca, nu a facutu nici unu progresu, d'în care cauza în totu anulu bate pre la usiele ven. consistoriu d'în Gherla să-i dec alta statiune, că-ci unde fungedia unu anu nu-lu mai primescu. Pre unu astu-teliu de omu, carele a petrecutu cât-va septemane prin institutul corectoriu gherlanu, voesci Dta alu numi invetiatoriu hunu?

Că să te convingi, că pre la noi invetiatorii se recomanda de către oficiulu protopopescu nu numai în statiunile oferite loru, ci chiaru și la ven. consistoriu, permite mi a reproduce opiniunea Dtalé ce ti-ai datu-o pre concursulu invetiatoriului d'în Iclodu: „Aflandu eu pre acestu invetiatoriu destulu de practecu, rogu pre ven. consistoriu să-lu decretede în această statiune, că-ci dela propusulu meu nu me voiu abata.“

Unu invetiatoriu tractuale.

Naseudu, in 10. aug. 1872.

Die Redactoru! Amu nenorocirea a nu ceti „Telegr. Romanu“, si acesta nenorocire, contr'a vointiei mele, vine d'in lips'a midiolocloru.

Aflai totu-si, d'in intemulare, in Nr. 50 alu numitului diuariu, ca unu „tabacariu“ d'in Tergulu-Maresiului, umflatu ca brosc'a d'in poveste, pre care, fie bine insemnatu, nu l'am atacatu, vine si se incerca a demust'a, ca celle scrise de mine in Nr. 64 alu „Fedorat.“ aru fi false, aru fi atacuri.

N'am datina a sta la vorba cu omeni cari, vrendu ati dovedi contrariulu, in locu a se folos' de arguminte, caroru-a me plecu totu-de-un'a, te injura, te ocasescu, ci cu acesta ocaziune voiu a declar'a inca odata, ca sustienu celle scrise de mine in corespondintia d'in nrulu 64, chiaru si cu risiculu de a displac'e dlui „tabacariu.“ Le sustienu eu, si toti romanii binesem'tori de pre aici; doveda sunt doue raporturi d'in Sangeorgiu si doue de aici d'in Naseudu, publicate in urm'a corespondintiei mele.

E asertiune malit'osa, fara temeiu, ceea ce pomenesce „tabacariulu“, ca afara de mine nu va fi unu senguru romanu in acestu districtu, care se fia nemultiamitu cu spesele ce se facura. Sunt sute, tabacariule, citesce si vedi, seu daca esti de pre aici, deschideti urechiele si ochii si vei aud'i si ved'e.

Mai departe nu me demitu cu dlu „tabacariu“, ci lu rogu numai se-si grigesca de tabacu, se-si friga pip'a si se nu si-bage nasulu unde nu-i fierbe ol'a, si cu acest'a am gatatu cu dsa. a

VARIETATI.

*(Diuariulu „Propaganda“ continua a apar'e; asta-di primiramu Nrulu VII, er' cei 5 numeri ce au a complet'a trimestrulu primu, voru apar'e in decursulu lunai curente si in alu celei venitoare, asi'e incatu cu finea lui Septembrie se va termina, er' cu prim'a octomv're va incepe alu

II. trimestru. Dupa cumu anuociaseramu mai inainte, cu lun'a lui octomv're Directiunea se va mut'a in capital'a — Rom'a. De-si tote diarielenationale au applaudatu aparitiunea acestui diuariu, publiculu n'a imbratisiatu acesta intreprindere cu caldura cu care s'aru fi potutu accept'a. Directiunea diuariului s'au terminatu deci la unu passu decisivu: au tramisu duoi Collaboratori, studenti de Universitate d'in Italia, cari percurgendu tote provinciile romane, transsi cis-carpatine, se acuisseze „Propagandei“ celle indispensabile: asociati, correspondenti, date, informatiuni, ect. Acesti Collaboratori-missionari debue se fie proveduti cu documentele preserite in Nrulu VII alu „Propagandei.“ Noi, cari la tote ocaziunile amu pussu in evidentiala oportunitatea unui organu ca acestu-a, nu potemu decatu a incuragi'a pre doi iniatori si a atrage attentionea amiciloru nostri asup'a acestei foi nationale, invitandu-i a da concursulu loru numitiloru colaboratori-missionari ai „Propagandei“.

Sciri electrice.

Carlovitiu, 21. aug. Nationalii inaintara eri Majest'atii Sale unu gravaminu, in care se roga pentru delaturarea commissariului regescu. Maresialulu campestru Mollinariu dissolv'a asta-di congressulu si caletori la Pest'a.

Belgradu, 21. aug. In momentulu acestu a se misca unu conductu de tortie gigantieu ca'tra palatulu principelui. Urari insufletite s'gdue aerulu. Stradele sunt indesuite de omeni Illuminatiunea e splendida, insulfatrea mare. Pincipele treb'u se iesa de mai multe ori spre balconu spre a se areta poporul.

Petropole, 22. aug. Ministrulu de interne provoc'a autoritatile de pressa se nu conceda diarielor d'a scie articliidespre intelnirea monariloru la Berolinu.

Belgradu, 22. aug. Proclamatiunea prin-

cipelui, afsiata intre 101 salve de tunuri, multiunesce natiunii pentru primirea insufletita, si regintiei pentru tier'a inffloritoria ce i s'a predatu; mai de parte si exprime multumirea ca e principe constitutionalu alu Serbiei; promitte ca va continua ideele nationale ale principelui Michaiu; confirma pre toti demnitarii statului si i provoca d'impreuna cu natiunea, sa se-lu spriginesca. Proclamatiunea termina: Serbi'a si-a cascigatu respectu prin amore ca'tra ordine si prin legalitate, acestu respectu trebue inca se se mai maresca. Principele promitte a si-consecra viet'a binelnu poporului.

Zagrabia 22. aug. Diet'a se proroga astadi pana la 3. noemv're.

Belgradu, 22. aug. Noulu cabinetu e constituitu in modulu urmatoriu: Blaznavac presiedinte, ministru de resbelu si de comunicatiune; Ristic ministru de esterne, Milojkovics de interne, Ioanovics de finacie si Selikovics ministrulu de cultu si de justitia. Ministrulu de resbelu Beli Markovics, si alu cultului Maties s'au numitu senatori; alu treile regentu, Gavrianovics, s'a pensionatu.

Petropole, 22. aug. Congressulu statisticu s'a deschisu cu solemnitate. Archi-ducele Constantinu a tennutu cuventulu de deschidere.

Bucuresci, 22. aug. Se constatedia in modu oficialu, ca la Iassi si Sculeni grasseza colera; dintre 201 bolnavi au moritu 22.

Bursa de Viena de la 23. augustu, 1872.

Table with 4 columns: Item, Price, Item, Price. Items include 5% metall, Imprum. nat., Sorti d'in 1860, Act. de banc, Act. inst. creca.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU

ROTHSCHILD si COMP. Opernring 21, VIENN'A. Advertisement for a lottery or game, including terms and conditions.

Marfuri de jocu si jocuri sociale. Large advertisement for board games and social games, listing various items like dice, cards, and board games with prices.